

فصلنامه علمی-پژوهشی «مطالعات راهبردی سیاستگذاری عمومی» منتشر کرد:

طرح ارز بنزین (پترول کوین)

تجربه سهمیه‌بندی بنزین و هدفمندسازی یارانه‌ها، گرچه در کوتاه‌مدت باعث کاهش مصرف بنزین شد ولی در بلندمدت با کاستی‌هایی که داشت نتوانست به اهداف خود برسد.

هدف سهمیه‌بندی یارانه‌ها، کاهش مصرف و قاچاق بنزین بیان شده بود اما اولاً با افزایش تورم اقتصادی ایران و ثابت ماندن قیمت بنزین، عملاً اختلافی عمده بین قیمت واقعی و قیمت اسمی ایجاد شد که باعث افزایش مصرف بنزین شد و ثانیاً در مسئله قاچاق بنزین، گرچه در کوتاه‌مدت مانع این امر شد ولی در بلندمدت با تشکیل بازار کارت سوخت دوباره قاچاق این محصول افزایش یافت.

بنزین به‌عنوان حامل انرژی، یکی از اقلام پرمصرف محسوب می‌شود؛ به‌طوری‌که متوسط مصرف آن در سال ۱۳۹۶، هشتاد میلیون لیتر در روز بوده است و با روند فعلی، پیش‌بینی می‌شود متوسط مصرف روزانه در سال ۱۳۹۷ به ۸۷ میلیون لیتر برسد. حتی افزایش مصرف آن به ۱۲۲ میلیون لیتر در روز در اواخر تیرماه سال ۱۳۹۷، موجب شد نگرانی‌ها در مورد شدت مصرف این حامل سوخت تشدید شود. از طرفی با توجه به تغییرات در بازار ارز، تأخیر در اصلاح قیمت بنزین باعث شده است که علاوه بر ایجاد چرخه فساد، مصرف آن نیز به‌صورت روزافزون شدت یابد. همچنین فرایند اصلاح قیمت بنزین به دغدغه اصلی دولت‌ها تبدیل شده است. این نوشتار طرحی ارائه می‌دهد که بتوان علاوه بر حل چالش‌های مربوط به بازار بنزین از فرصت کنونی به‌عنوان فرصتی برای حل مسئله یارانه‌های نقدی استفاده کرد.

در بحث هدفمندی یارانه‌ها نیز، طبق گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، این قانون در اجرا به اهداف خود دست نیافته و بالعکس، خلاف اهداف خود حرکت کرده است؛ به‌طوری‌که در اثر پرداخت یارانه نقدی، حدود ۳۵ درصد جمعیت کشور از اجرای این قانون منتفع و ۶۵ درصد بقیه از اجرای آن متضرر شده‌اند. همچنین این گزارش تأکید می‌کند هرگونه افزایش یارانه در عمل ممکن نیست؛ چراکه منابع لازم برای آن وجود ندارد. طبق قانون بودجه ۱۳۹۶، در حال حاضر نیز بدون هیچ‌گونه افزایش یارانه، دولت موظف به حذف ۱۴ میلیون نفر از یارانه‌بگیران است. برای پرداخت یارانه با مبلغ فعلی به ۷۵ میلیون ایرانی، ۷ هزار و ۵۰۰ میلیون تومان کسری وجود دارد. وضعیت فعلی نیز (فاصله گرفتن قیمت داخلی و خارجی بنزین) باعث افزایش فساد و قاچاق بنزین می‌شود و این خود موجب می‌شود مصرف نفت به‌شدت افزایش پیدا کند و در این حالت صادرات نفت به‌شدت کاهش پیدا می‌کند.

برای مطالعه و دریافت متن کامل این مقاله، روی لینک زیر کلیک کنید.

